

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แนวคำถามชมรมจักรยานวันอาทิตย์จังหวัดเชียงใหม่

ก. ผู้ก่อตั้ง/คณะผู้ก่อตั้งชมรม

การก่อตั้งชมรม

1. ท่านได้แนวคิดการก่อตั้งชมรมอย่างไร
2. ความเป็นมา การก่อตั้งชมรม แนวร่วมมีใครบ้าง
3. การดำเนินงานก่อตั้งเป็นอย่างไร
4. การเชิญชวน ประชาสัมพันธ์อย่างไร
5. จำนวนผู้ให้ความสนใจ เข้าร่วมกิจกรรม
6. มีการกำหนดกิจกรรมอย่างไร
7. ทำที่ ความรู้สึกของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร
8. จังหวะก้าวของการดำเนินงานของชมรมเป็นอย่างไร
9. รูปแบบ บรรยากาศในการประชุม เจริญตาคลงกัน

ข. ประธาน / คณะกรรมการชมรม

การดำเนินงานของชมรม

1. แนวคิด อุดมการณ์ ปรัชญาของชมรมเป็นอย่างไร
2. การดำเนินกิจกรรมของชมรมเป็นอย่างไร มีอะไรบ้าง
3. มีการกำหนดกิจกรรมอย่างไร ใครเป็นผู้กำหนด
4. บรรยากาศ ความสนใจของสมาชิกเป็นอย่างไร
5. ประสบการณ์ช่วงที่ดำรงตำแหน่งเป็นอย่างไร
6. มีการประเมินการดำเนินงานหรือไม่อย่างไร

ผลที่เกิดจากการดำเนินงานของชมรม

7. ผลที่เกิดจากการดำเนินงานเป็นอย่างไร
8. ผลที่เป็นรูปธรรมมีอะไรบ้าง
9. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากการดำเนินงานของชมรม
10. ผลต่อสุขภาพของชมรม

การร้อยรัดความสัมพันธ์ของชมรม

11. ลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกในชมรมเป็นอย่างไร
12. การมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำของสมาชิกเป็นอย่างไร
13. รูปแบบการเรียนรู้ของสมาชิกในชมรมเป็นอย่างไร
14. ประเด็นในการถ่ายทอดความรู้เป็นอย่างไร

ความรู้สึกรู้สึกต่อชมรม

15. การมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้จักรยานมีความสำคัญอย่างไร
16. ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของชมรมในปัจจุบัน
17. ความคิดเห็นต่อจุดเด่น จุดด้อยของชมรม
18. ความคิดเห็นต่อการดำรงอยู่ของชมรม

อัตลักษณ์ความเป็นชมรม

19. ความเป็นชมรมจักรยานวันอาทิตย์คืออะไร
20. ความเข้าใจของสมาชิกเกี่ยวกับแนวคิดของชมรมเป็นอย่างไร
21. ผู้ที่เป็นสมาชิกมีลักษณะที่เหมือนกัน / คล้ายกันอย่างไร
22. การต่อรองทางความคิดและกิจกรรมของชมรม
23. รูปแบบการต่อรองของชมรมต่อสังคม

ค. สมาชิกชมรม

1. ท่านมาขี่จักรยานอย่างจริงจังเมื่อไร เพราะเหตุใด
2. ท่านศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับจักรยานอย่างไร
3. มีความรู้สึกรู้สึกอย่างไรต่อการขี่จักรยาน
4. ความรู้สึกต่อการเป็นส่วนหนึ่งของชมรมเป็นอย่างไร
5. ความสัมพันธ์กับสมาชิกในชมรมเป็นอย่างไร
6. เพราะเหตุใดถึงเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรมอย่างสม่ำเสมอ
7. ความประทับใจในชมรม
8. ท่านมีส่วนในการเผยแพร่แนวคิดของชมรมอย่างไร
9. ท่าทีของบุคคลภายนอกต่อแนวคิดของชมรมเป็นอย่างไร
10. ให้เปรียบเทียบตัวท่านเองว่าก่อนมาขี่จักรยานอย่างจริงจัง และหลังจากเป็นสมาชิกชมรมแล้วเป็นอย่างไร
11. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการดำเนินงานของชมรมในปัจจุบัน

ภาคผนวก ข
ประเด็นในการสังเกต

1. โครงสร้างทางสังคมของชมรม ได้แก่ จำนวนสมาชิก เพศ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา เชื้อชาติ ฐานะทางเศรษฐกิจและบทบาททางสังคมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกเช้าวันอาทิตย์
2. การรวมกลุ่ม
 - สังเกตกระบวนการ วิธีการรวมกลุ่ม
 - บทบาทผู้นำและสมาชิกในการรวมกลุ่ม
3. กิจกรรมที่ทำร่วมกัน
 - ความหลากหลายของกิจกรรม
 - วิถีชีวิต แบบแผนการกระทำร่วมกัน
4. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทำร่วมกัน
 - ความรู้สึกร่วมกิจกรรม
 - การแสดงความคิดเห็นและเหตุผลในการแสดงความคิดเห็น
 - รูปแบบการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ ทักษะ ฯลฯ
 - ประเด็นในการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ ฯลฯ
5. สังเกตผลที่เกิดจากการกระทำร่วมกัน
 - เรื่องเล่า วาทกรรม หรือเหตุการณ์สำคัญ
 - ลีลาการชี้แจง
 - เครื่องมือ สิ่งประดิษฐ์ที่เกิดขึ้น
 - มโนทัศน์ของกลุ่มผู้ใช้จักรยาน
 - การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
6. สังเกตการร้อยรัดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชมรม
 - ลักษณะการร้อยรัดความสัมพันธ์ที่เกิดจาก “คน”
 - ลักษณะการร้อยรัดความสัมพันธ์ที่เกิดจาก “ความคิด”
 - ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชมรม
 - สังเกตปฏิสัมพันธ์ของผู้นำกับสมาชิก
7. สังเกตการร้อยรัดความสัมพันธ์ระหว่างชมรมกับองค์กรภายนอก
 - การยอมรับจากบุคคล สังคม องค์กรภายนอกชมรม

- การดำเนินงานร่วมกับองค์กรภายนอก
 - ผลจากการดำเนินงานร่วมกับองค์กรภายนอก
8. อัตลักษณ์ของสมาชิก
- ลักษณะของสมาชิกที่มีความคล้ายคลึงกัน
 - เอกลักษณ์ของสมาชิกในชมรม
 - ความสัมพันธ์ด้านเอกลักษณ์ของสมาชิกแต่ละคน
9. ความสามารถในการต่อรองกับสังคม
- รูปแบบการต่อรอง
 - ประเด็นในการต่อรอง
 - ผลที่เกิดจากการต่อรอง
10. สังเกตขีดความสามารถ ศักยภาพของกลุ่มในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ภาคผนวก ค

ผลการตั้งคำถามตามมิติต่างๆ (ปรับจาก Spradley, James P. Participant Observation. New York: Holt, Rinehart & Winston. 1980. P.82-83)

มิติ	พื้นที่	วัตถุ	การกระทำ	กิจกรรม	เหตุการณ์	เวลา	ผู้กระทำ	เป้าหมาย	ความรู้สึกรู้สึก
พื้นที่	อธิบายรายละเอียดถึง หมดในทันที	พื้นที่ที่ถูกจัดแจงโดย วัตถุอย่างไร	พื้นที่ที่ถูกจัดแจงโดย การกระทำอย่างไร	พื้นที่ที่ถูกจัดแจงโดยกิจกรรม อย่างไร	พื้นที่ที่ถูกจัดแจงโดย เหตุการณ์อย่างไร	พื้นที่ที่ถูกเปลี่ยน แปลงโดยช่วง	พื้นที่ที่ถูกใช้โดยผู้ กระทำอย่างไร	พื้นที่ที่สัมพันธ์กับเป้าหมาย อย่างไร	พื้นที่ที่สัมพันธ์กับความรู้สึก อย่างไร
วัตถุ	วัตถุอยู่ที่ไหนบ้าง	อธิบายรายละเอียดถึง หมดของอุปกรณ์	วัตถุถูกใช้เพื่อการ กระทำอย่างไรบ้าง	วัตถุถูกใช้ในกิจกรรมอย่างไร บ้าง	วัตถุถูกใช้ในเหตุ การต่าง ๆ อย่างไร	วัตถุถูกใช้ในเวลา ต่าง ๆ อย่างไร	วัตถุถูกใช้โดยผู้กระทำ ต่าง ๆ อย่างไร	วัตถุถูกใช้เพื่อค้นหาเป้าหมาย อย่างไรบ้าง	วัตถุกระตุ้นความรู้สึกได้ อย่างไรบ้าง
การกระทำ	การกระทำเกิดขึ้นที่ ไหนบ้าง	การกระทำมีการใช้ วัตถุอย่างไร	อธิบายรายละเอียด ทั้งหมดเกี่ยวกับการ กระทำ	การกระทำมีส่วนในกิจกรรม ต่าง ๆ อย่างไร	การกระทำเป็นส่วน หนึ่งของเหตุการณ์ ต่าง ๆ อย่างไร	การกระทำแปร เปลี่ยนไปตาม เวลาอย่างไร	มีการกระทำอะไรบ้าง ที่กระทำโดยผู้กระทำ	การกระทำต่าง ๆ วิธีที่ สัมพันธ์กับเป้าหมายได้ อย่างไร	การกระทำต่าง ๆ สัมพันธ์ กับความรู้สึกต่าง ๆ อย่างไร
กิจกรรม	กิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้น ที่ใดบ้าง	กิจกรรมต่าง ๆ ใช้วัตถุ ต่าง ๆ อย่างไร	กิจกรรมต่าง ๆ มีการ กระทำอย่างไรบ้าง	อธิบายรายละเอียดทั้งหมด เกี่ยวกับกิจกรรม	กิจกรรมต่าง ๆ เป็น ส่วนหนึ่งของเหตุ การต่าง ๆ อย่างไร	กิจกรรมแปร เปลี่ยนไปตาม เวลาอย่างไร	มีกิจกรรมอะไรที่กระทำ โดยผู้กระทำต่าง ๆ	กิจกรรมสัมพันธ์กับเป้าหมาย อย่างไรบ้าง	กิจกรรมก่อให้เกิดความรู้สึก ต่าง ๆ อย่างไร
เหตุการณ์	เหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น ที่ใดบ้าง	เหตุการณ์ต่าง ๆ ใช้วัตถุ ต่าง ๆ อย่างไร	เหตุการณ์ต่าง ๆ เกิด การกระทำอะไรบ้าง	เหตุการณ์ต่าง ๆ มีกิจกรรม อะไรบ้าง	อธิบายรายละเอียด ทั้งหมดเกี่ยวกับเหตุ การต่าง ๆ	เหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างไร มี การเรียงลำดับ	เหตุการณ์ต่าง ๆ เกี่ยว กับผู้กระทำต่าง ๆ อย่างไร	เหตุการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับ เป้าหมายต่าง ๆ อย่างไร	เหตุการณ์ต่าง ๆ เกี่ยว กับความรู้สึกต่าง ๆ อย่างไร
เวลา	ช่วงเวลาต่าง ๆ เกิดขึ้น ที่ใดบ้าง	ช่วงเวลาต่าง ๆ มีผลต่อ วัตถุต่าง ๆ อย่างไร	การกระทำต่าง ๆ ถูก จัดไว้ในช่วงเวลา ต่าง ๆ อย่างไร	กิจกรรมต่าง ๆ ถูกจัดไว้ในช่วง เวลาต่าง ๆ อย่างไร	เหตุการณ์ต่าง ๆ ถูกจัด ไว้ในช่วงเวลาต่าง ๆ อย่างไร	อธิบายรายละเอียด ทั้งหมดเกี่ยวกับช่วงเวลา	ช่วงเวลาใดบ้างที่ผู้ กระทำทำ "อะไร"	เป้าหมายต่าง ๆ สัมพันธ์กับ เวลาต่าง ๆ อย่างไร	ความรู้สึกถูกกระตุ้นให้ เกิดขึ้นเมื่อไร
ผู้กระทำ	ผู้กระทำต่าง ๆ ทำงาน อย่างไรบ้าง	ผู้กระทำต่าง ๆ ใช้วัตถุ อะไรบ้าง	ผู้กระทำต่าง ๆ กระทำ อะไรอะไรบ้าง	ผู้กระทำต่าง ๆ เข้าไปเกี่ยวข้อง กับกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไร	ผู้กระทำต่าง ๆ เกี่ยว ข้องกับเหตุการณ์ ต่าง ๆ อย่างไร	ผู้กระทำต่าง ๆ แปรเปลี่ยนไป ตามเวลาอย่างไร	อธิบายรายละเอียดถึง หมดเกี่ยวกับผู้กระทำ อย่างไรบ้าง	ผู้กระทำต่าง ๆ ถูกโยงกับ เป้าหมายใดบ้าง	ความรู้สึกอะไรบ้างที่เกิด ขึ้นกับผู้กระทำต่าง ๆ
เป้าหมาย	ที่เป้าหมายถูกแสวงหา และบรรลุได้หรือไม่ บ้าง	เป้าหมายต่าง ๆ เกี่ยว ข้องกับการใช้วัตถุ ต่าง ๆ อย่างไรบ้าง	เป้าหมายต่าง ๆ สัม- พันธ์กับการกระทำ ต่าง ๆ อย่างไรบ้าง	กิจกรรมอะไรบ้างที่เป็นการ แสวงหาเป้าหมายหรือ สัมพันธ์กับเป้าหมาย	เหตุการณ์ต่าง ๆ สัมพันธ์กับเป้าหมาย ต่าง ๆ อย่างไรบ้าง	เป้าหมายใดถูก กำหนดไว้ในเวลา ใด	เป้าหมายต่าง ๆ มีผลต่อ ผู้กระทำต่าง ๆ อย่างไร บ้าง	อธิบายรายละเอียดถึง หมดเกี่ยวกับเป้าหมาย ต่าง ๆ อย่างไรบ้าง	เป้าหมายต่าง ๆ เกี่ยว กับความรู้สึกต่าง ๆ อย่างไร
ความรู้สึก	ขั้นต่าง ๆ ของความรู้สึก เกิดขึ้นหรือไม่บ้าง	ความรู้สึกอะไร ที่ถูกใช้วัตถุอะไร	ความรู้สึกต่าง ๆ มีผล ต่อการกระทำอย่างไรบ้าง	ความรู้สึกต่าง ๆ มีผลต่อ กิจกรรมต่าง ๆ อย่างไรบ้าง	ความรู้สึกต่าง ๆ มีผล ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างไรบ้าง	ความรู้สึกต่าง ๆ สัมพันธ์กับช่วงเวลา อย่างไรบ้าง	ความรู้สึกต่าง ๆ เกี่ยว ข้องกับผู้กระทำต่าง ๆ อย่างไรบ้าง	ความรู้สึกต่าง ๆ มีผลต่อ เป้าหมายต่าง ๆ อย่างไรบ้าง	อธิบายรายละเอียดถึง หมดเกี่ยวกับความรู้สึก

ภาคผนวก ง

สัมภาษณ์สมาชิกชมรมจักรยานวันอาทิตย์จังหวัดเชียงใหม่

สัมภาษณ์ พ.ต.ท. อนุ เนินหาด ผู้ก่อตั้งชมรมจักรยานวันอาทิตย์จังหวัดเชียงใหม่

พ.ต.ท.อนุ เนินหาด สนใจศึกษาการแก้ไขปัญหาการจราจรตั้งแต่เมื่อครั้งเป็นสารวัตรจราจร งานจราจรเขตเหนือ ดำรงภูธรจังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2538 ขณะนั้นต้องทำงานสัมผัสกับปัญหาการจราจรตลอดเวลาและได้ทำการศึกษาระบบการแก้ไขปัญหาการจราจรจากต่างประเทศทั่วโลกจากหนังสือ นิตยสารทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ ประกอบกับได้ไปศึกษาดูงานที่ประเทศ อินโดนีเซีย ได้พบเห็นการขี่จักรยานรณรงค์ของประชาชนในเมืองจาการ์ที่ขี่จักรยานบนถนนร่วมกับการจราจรที่ติดขัดจึงคิดว่าน่าจะเป็นไปได้ที่จักรยานจะช่วยลดปัญหาการจราจรและน่าจะเป็นไปได้ที่จะทำให้เกิดขึ้นในเมืองเชียงใหม่ พ.ต.ท.อนุ ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวว่า “วิธีการหนึ่งคือการลดปริมาณรถยนต์บนท้องถนน โดยการเชิญชวนให้คนส่วนหนึ่งเดินทางโดยใช้จักรยานเป็นทางเลือกในการเดินทางในเมือง” การรณรงค์เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2539 ในระยะแรกเป็นการเชิญชวนผู้ที่ให้ความสนใจเรื่องจักรยานโดยการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ ล้วนหน้าหนึ่งเดือน และได้ทำการศึกษาผู้ที่ใช้จักรยานอยู่เดิมได้แก่กลุ่มของนายทองแถม กลุ่มอาจารย์ในมหาวิทยาลัยและเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพายัพ และเชิญผู้ที่ขี่จักรยานอยู่เดิมเข้าร่วมด้วย พ.ต.ท.อนุ ได้กล่าวถึงการเชิญชวนในขณะนั้นว่า “การเชิญชวนช่วงนั้นมีทั้งหาเสื้อมาแจก หาหมวกมาแจก ก็ดึงคนเข้าร่วมโดยเฉพาะเยาวชน มีการเชิญชวนตามโรงเรียนให้นักเรียนมาร่วมขี่จักรยานด้วย” หลังจากนั้นสมาชิกก็เพิ่มขึ้นในบางอาทิตย์มีผู้เข้าร่วมรณรงค์ถึง 350 คน กิจกรรมในขณะนั้นมีการขี่จักรยานรอบคูเมืองสองรอบหลังจากนั้นก็มีการไปทัศนศึกษายังสถานที่ต่าง ๆ รอบตัวเมืองเชียงใหม่ และมีการขี่ขึ้นคอยในเดือนธันวาคม

ผลที่เกิดจากการขี่จักรยานร่วมกัน “ส่วนหนึ่งเกิดผูกพันกัน เป็นประชาสังคม มีการติดต่อกันนอกเหนือจากมาขี่จักรยานร่วมกัน และบางส่วนของที่เคยใช้ก็นำจักรยานมาใช้ใหม่ ความคิดว่าจักรยานล้ำสมัย อันตรายก็ดีขึ้น แม้จะมีหลายสาเหตุที่ไม่ขี่ ทัศนคติต่อจักรยานก็ดีขึ้น”

พ.ต.ท.อนุ กล่าวถึงความป็นชมรมจักรยานวันอาทิตย์คิดว่า “สมาชิกมีจิตใจดี มีแนวคิดร่วมกัน ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลง มีการรวมตัวกัน มีความสัมพันธ์ส่วนตัวกัน ทั้งในเชิงวิชาการก็ต้องมีผู้นำ มีวิธีการจัดการ เช่น การเลือกกรรมการ ซึ่งถ้าไม่มีวิธีการนี้เข้าไปก็ไม่ยั่งยืน มีระเบียบเกิดเป็นชมรม สำคัญคือความมีอุดมการณ์ร่วมกัน มีแนวคิดร่วมกัน และส่วนใหญ่คนที่ชอบจักรยานก็เป็นคนที่มีความคิดเรื่องการอนุรักษ์ การรักท้องถิ่น และชอบออกกำลังกาย ส่วนหนึ่งก็

ชอบท่องเที่ยวอาจจะเป็นส่วนใหญ่มากกว่าได้ แต่บางคนเป็นเรื่องรอง อย่างผมไม่ชอบเที่ยว ชอบขี่ไป
ธุระใกล้ ๆ ในเมือง จั๊ให้คนเห็น มันก็แบ่งเป็นสองอย่าง”

ด้านความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของชมรมในปัจจุบัน “ตอนที่ผมทำมันมีหน้าที่เรื่อง
การจราจร เป็นการรับผิดชอบโดยตรง การทำกิจกรรม การประสานงานมันง่ายการคุยกับหน่วยงาน
อื่น การขอสปอนเซอร์ การประชาสัมพันธ์ พอย้ายไปอยู่ที่อื่นซึ่งมันไม่เกี่ยวกับด้านนี้ก็ไม่มีโอกาส
สร้างกิจกรรม อยู่ที่กรรมการชมรมว่าเข้มแข็งและสร้างกิจกรรมมากน้อยขนาดไหน”

พ.ต.ท.อนุ กล่าวถึงจุดเด่นของชมรมว่า “แนวความคิดเรื่องการใช้จักรยาน เป็นแนวคิดเล็ก
ๆ ของคนเชียงใหม่ที่ยังทันเหตุการณ์ใช้จักรยานเป็นจำนวนมากในสมัยก่อน มันก็เป็นประสบการณ์
ทำให้เห็นคุณค่า จักรยาน เป็นจุดเด่นของชาวเชียงใหม่ ส่วนจุดเด่นของชมรมก็มีความสัมพันธ์
ส่วนตัว เป็นการเปิดรับโดยไม่มีการเกณฑ์ เป็นธรรมชาติ ใครมีเวลา มีจักรยานก็มาร่วมได้ ส่วน
จุดด้อยของชมรม คิดว่าการขาดความร่วมมือจากภาครัฐเท่าที่ควร ซึ่งมีพื้นฐานการรณรงค์จักรยาน
ยังไม่เป็นที่ยอมรับ หรือคนที่มีความคิดเรื่องนี้เหมือนทางยุโรปมีน้อย ส่วนหนึ่งคือ กิจกรรมที่ทำเริ่ม
น้อย ต้องมีคนที่มีเวลาและมีเวลา แต่คิดว่าชมรมก็ยังอยู่ได้ เพราะมีประธาน มีกรรมการอยู่กลุ่มหนึ่ง
ที่ยังมีความจริงจังที่จะทำงานก็สามารถขับเคลื่อนไปได้ คิดว่าไปได้” และ พ.ต.ท.อนุ ได้กล่าวถึง
ความประทับใจในชมรมว่า “คนที่มาร่วมมักจะมีแนวคิดดี มีจิตใจดี รักสิ่งแวดล้อม และส่วนใหญ่มี
คุณธรรม”

สัมภาษณ์ อาจารย์นิรันดร์ โพธิกานนท์ ประธานชมรม

นายนิรันดร์ได้เล่าถึงบรรยากาศการใช้จักรยานก่อนจะมาเป็นชมรมว่า “ผมได้เข้าร่วมขี่
จักรยานกับชมรมเมื่อเกิดการรวมกลุ่มขี่จักรยานรณรงค์ได้ 3 อาทิตย์ ได้ฟังจากसारวัตร อนุ ท่านได้
ไปดูงานที่ประเทศอินโดนีเซีย ที่เมืองจาการ์ ที่นั่นมีคนขี่จักรยานกันมาก และศึกษาหาความรู้พบ
ว่าการใช้จักรยานเป็นทางเลือกในการเดินทางที่ช่วยแก้ไขปัญหการจราจรและมลภาวะในเมืองได้
เลยเป็นการเริ่มต้นที่จะชวนคนเชียงใหม่มาขี่จักรยานกันในวันอาทิตย์ของเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2539
ปรากฏว่าคนสนใจมากเพราะตำรวจเป็นคนดำเนินงาน และก็เป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหา
จราจรที่ตำรวจจราจรมาเกี่ยวข้อง ดูแล และปกติตำรวจที่จะมาใกล้ชิดประชาชนไม่ค่อยมี แต่นี้เป็น
การพบปะกันวันอาทิตย์ตามปกติคนเลขชอบมาก พร้อมกับบุคลากรส่วนตัวของसारวัตรอนุ เองด้วยที่
เป็นคนสุภาพมีเมตตา คนเลขมาเยอะ ช่วงนั้นบางคนถึงขนาดอยากเอาลูกมาหัดขี่จักรยานด้วย เค้านคง
คิดว่าถนนที่รณรงค์นั้นเป็นถนนสำหรับขี่จักรยาน โดยเฉพาะวันอาทิตย์”

ช่วงแรกของการรณรงค์อาศัยความร่วมมือของทุกคนที่ใช้จักรยานอยู่เดิม มีคนสนใจช่วย
กันหลายคน เป็นบรรยากาศที่ดีมาก มีกิจกรรมการขี่ไปทัศนศึกษากัน ผู้เข้าร่วมมีหลากหลาย ทุกฝ่าย

ผู้บริหารภาคเอกชนมาร่วม ประธานสภาหอการค้า คนที่อยากมาหัดขี่จักรยาน อยากช่วยแก้ไข
 ปัญหาจราจร มาขี่เพื่ออยากให้มีการณรงค์ไปนาน ๆ ส่วนใหญ่จะคุยกันเรื่องทั่วไป “ที่หนีไม่พ้นก็
 คือใครซื้อจักรยานมาใหม่ ซื้อมั้ย ไร่นาเท่าไร ตอนนั้นมีผู้ขี่จักรยานโบราณแถวสันกำแพงมา
 ร่วมด้วย ก็ถือเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่ง ช่วงปีแรกนั้นมีการประชุมอนุกรรมการเกี่ยวกับการจราจรใน
 จังหวัดเชียงใหม่ คนที่ไม่เห็นด้วยในการใช้จักรยานคือผู้บังคับบัญชาของสารวัตรอนุเอง ผมก็เลย
 รู้ว่าถ้าสารวัตรคนเดียวทำคงลำบาก ถ้าให้สารวัตรอนุทำคงลำบาก ทำได้ไม่เต็มที่ ก็เลยคิดตั้งเป็น
 ชมรมขึ้นมา เนื่องจากจะได้ไม่ติดผู้บังคับบัญชา ตอนนั้นผู้ว่าฯ ก็ไม่ได้ขัดอะไร แต่ก็ไม่ได้ช่วยทำ
 อะไรมากนัก พวกเราเลยคุยกันวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2540 คุยกัน ประชุมกัน ตั้งเป็นชมรมจักรยาน
 วันอาทิตย์ เชิญอาจารย์หม่อม (หม่อมราชวงศ์ นายแพทย์ธนิยโสภาค เกษมสันต์) พอดีเป็นชมรมก็
 เลือกอาจารย์หม่อมเป็นประธาน โดยการเสนอในที่ประชุม และเลือกกรรมการ ถือได้ว่าวันที่ 1 เป็น
 วันก่อตั้งชมรม ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประมาณ 40 คน พอดีเป็นชมรมสักพัก จี๋ ๆ ไปก็คนก็เริ่มเบื่อ บางคน
 สนใจไปขี่เองโดยไม่มาร่วม เพราะบางคนไม่สนใจเรื่องรณรงค์ แต่การรณรงค์ทำให้เขาสนใจเรื่อง
 จักรยาน ใช้ออกกำลังกายบ้าง เป็นพาหนะบ้าง มีบางส่วน 30-40 คน ที่จะมาอย่างสม่ำเสมอ”

เมื่อถามถึงการประชุม นายนิรันดร์เล่าว่า “เรามีการประชุมสมาชิกที่ไม่ได้เป็นคณะกรรมการ
 เข้าร่วมด้วย การรณรงค์เลยไม่มีรูปแบบมากนัก เวลาประชุมเลยชวนสมาชิกมาประชุมไปด้วยเลย
 ในแต่ละครั้งมีคนเข้าร่วมเกิน 10 คน ทั้งกรรมการ สมาชิก มาประชุมแล้วก็ทานข้าวด้วยกัน
 ส่วนใหญ่ประชุมกันวันอังคารตอนเย็น ประมาณ 15-20 คน ประชุมกันเดือนละครั้งถึงสองเดือน
 ครั้ง คณะกรรมการเมื่อก่อนจะเลือกทุกปี แต่หลัง ๆ ก็ใช้คนเดิม เพราะเลือกที่ก็ที่เป็นชุดเดิม ที่ผ่าน
 มา ตั้งแต่ผมรับตำแหน่งแทนอาจารย์หม่อม ก็เป็นประธานต่อมาเรื่อย ๆ”

ผู้วิจัยได้ถามถึงเครือข่ายผู้ใช้จักรยานที่เกี่ยวข้องกับชมรม นายนิรันดร์กล่าวว่า “คนที่อยู่
 ตามร้านจักรยาน เราก็ถือร้านจักรยานทั้งหลายที่มาขี่จักรยานก็เป็นสมาชิกชมรม เจ้าของร้าน
 จักรยานทุกร้านจะส่งคนมาร่วมขี่จักรยานด้วยไม่มากนักน้อย ทำให้เราต้องระวังเรื่องการทำอะไร
 เกี่ยวกับร้านๆ ต้องทำให้เสมอกัน เพราะกลัวเป็นการโปรโมทร้านใดร้านหนึ่ง”

นายนิรันดร์ได้กล่าวถึงแนวคิดในการรณรงค์ว่า “เมื่อสิบปีก่อน เคยมีการเคลื่อนไหวเรื่อง
 “คุมกำเนิดรถ” ผู้ที่เสียผลประโยชน์ก็คือบริษัทรถ เรามองว่า บ้านเราไม่มีระบบขนส่งมวลชนที่ดี
 คนก็ต้องพึ่งตัวเองโดยการซื้อรถมาใช้ แต่ทางเราก็พึ่งตนเองโดยการใช้จักรยาน แต่บางครั้งก็ไม่พ้น
 ต้องใช้รถ หรือมอเตอร์ไซค์ เราไม่ต่อต้านการขับรถ หรือใช้รถ แต่เราเสนอว่าไม่ต้องใช้รถยนต์
 ตลอดเวลา ใช้รถไปไหนเวลาไปไกล ๆ ถ้าใกล้ ๆ เราก็ควรใช้จักรยาน”

สิ่งที่ป็นเอกลักษณ์ของชมรม “ผมมองว่า หนึ่งการรณรงค์วันอาทิตย์ ถือเป็นการเปิด
 ประตูให้คนใหม่ ๆ เข้ามาร่วมกิจกรรมกับชมรม สองเสื้อและสี เมื่อก่อนมีหลายสี ต่อมาเสื้อสีเขียว

ขึ้นมา เลยกลายเป็นสีประจำ ซึ่งมาจากการจัดจีจักรยานขึ้นคอยสุเทพครั้งหนึ่ง ที่มีการรณรงค์ รัฐธรรมนูญ เลยกลายเป็นสีที่เรานิยมกัน สามเอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งคือการรณรงค์โดยตำรวจ เพราะคนคิดว่าจีจักรยานแล้วต้องมีคนดูแล และสิ่งที่ทำให้ชมรมยังดำรงอยู่ได้ เพราะความสม่ำเสมอของการรณรงค์ มีกรรมการส่วนหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญต่อการรณรงค์ รองอนุ ยังมาช่วยงาน คนอื่นก็ช่วย ผมมาทำหน้าที่แทนอาจารย์หม่อมหมึก ไม่กล้าขาด ผมเชื่อว่าคนริเริ่มรณรงค์ก็มีใจอยากให้มันมีต่อไป เพราะปกติใครเริ่มอะไรก็อยากให้มีสิ่งนั้นต่อไปอีกนาน ๆ และประการที่ทำให้ชมรมยังดำรงอยู่ คงเพราะชอบจีจักรยาน รักการจีจักรยาน

นายนิรันดร์กล่าวถึงเพลงชมรมว่ามีด้วยกัน 3 เพลง ได้แก่ เพลงคำเมือง แต่งโดยนายบุญศรี เพลงขอทางไปหน่อย โดย ร.ต.ท.อภิชาติ และ เพลงจีจักรยานซึ่งเป็นเพลงของวงดนตรี Western ร้องที่อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ งานสืบสานล้านนา นายนิรันดร์ต้องการอยากบันทึกเก็บไว้แต่ติดต่อกไม่ได้ สิ่งที่เป็นผลที่เกิดจากการดำเนินงานของชมรมที่เด่นชัด ได้แก่ การเกิดช่องทางจักรยานจากที่เมื่อก่อนโดนด้านมาตลอด เพราะเห็นว่าเกะกะ ทางถนนไว้ให้รถวิ่ง ที่เป็นทางจักรยานได้ เพราะในวงการตำรวจเข้าใจกัน รองผู้กำกับประหยัด บุญศรี ร่วมสนับสนุนชมรม จึงได้ทางจักรยานในหัวใจ และทางจังหวัดช่วยประชาสัมพันธ์ให้ระวังผู้ใช้จักรยาน ต่อมาเริ่มมีการปักป้าย มีการเชิญเจ้าหน้าที่เทศบาล, ขนส่งจังหวัด ผู้สื่อข่าว มาประชุมกับชมรมในวันเสาร์ แล้วเจ้าหน้าที่เทศบาลก็เป็นผู้อำนวยความสะดวกโยธา ที่เห็นด้วยและถามว่า “ต้องการเอาตรงไหน” ทางชมรมจึงเสนอว่าที่ถนนห้วยแก้วกับถนนรอบคูเมือง และจากการประชุมเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2541 ก็เริ่มมีดำเนินการสร้างทางจักรยานแบบปักป้ายแต่ไม่มีเส้น และเชิญผู้ว่ามาทำพิธีเปิดที่ช่วงประตูท่าแพ ต่อมาศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 10 มาร่วมหารือกัน โดยต้องการจะนำกิจกรรมการจีจักรยานมาช่วยส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งการจะให้คนจีจักรยานได้ก็ต้องคำนึงถึงความปลอดภัย จึงควรมีการตีเส้นบนถนนสุเทพ พร้อมกับปักป้าย ถนนท่าแพ ถนนเจริญเมืองและสี่แยกสันกำแพง ถือได้ว่าเป็น 3 ยุคสมัยซึ่งเกิดขึ้นได้เพราะมีคนส่งเสริมมากขึ้น สรุปได้ว่า ยุคที่ 1 คือทางจักรยานในหัวใจ ยุคที่ 2 คือทางจักรยานแบบปักป้ายและยุคที่ 3 ทางจักรยานปักป้ายและมีการตีเส้นด้วย

บทสัมภาษณ์นายทองแถม ชัยทอง คณะผู้ก่อตั้งชมรม

และเป็นประธานชมรมจักรยานเพื่อสุขภาพจังหวัดเชียงใหม่

นายทองแถมได้เล่าถึงบรรยากาศการจีจักรยานช่วงก่อนจะเป็นชมรมจักรยานวันอาทิตย์ว่า “ช่วงนั้นเมานะไบค์ยังไม่มีการรู้จัก ซึ่งขณะนั้นมีคุณมงคล คทาทอง คุณวัฒนา บุญยัง อาจารย์สุรพล ชัยแก้ว คุณประทีป และลุงเอง ซึ่งลุงเองก็ปั่นของลุง คนอื่นก็ปั่น ต่างคนต่างปั่น ทีนี้อาจารย์สุรพลปั่นด้วย วิ่งด้วย ไปวิ่งแข่งขันมาราธอนกลับมา ก็ไปคุยให้นายมงคล คทาทอง ซึ่งเป็นนัก

จักรยานเก่า ขี้ทั้งสี่หมอบเสื่อภูเขา ต่างคนต่างไม่เห็นหน้าคำตากันมาก่อน เริ่มแรกได้ชวนกันขี้จักรยานไปหน่วยรบพิเศษ ก็หลงทางเข้าไปในเขตทหาร ลุงเองก็แก่กว่าเขา เขาก็เห็นว่าลุงไม่ได้บนอะไร ตอนไปเชื่อนแม่กวางได้คุยกันว่าน่าจะตั้งเป็นชมรมก็ตั้งเป็นชมรมวันนั้น และเขาก็ตั้งให้ลุงเป็นประธานชมรมในวันนั้นเอง”

ชมรมจักรยานเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ลดมลภาวะ (2) ประหยัดน้ำมันในการเดินทางในชีวิตประจำวัน (3) เพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติ โบราณสถานและสิ่งแวดล้อม และ (4) เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างคนเมืองกับชาวบ้านรอบนอก “คือพวกลุงเวลาเจอคนแก่ คนป่วย เราจะดูแลเท่าที่ทำได้”

สาเหตุที่ทำให้ยังขี้จักรยานจนทุกวันนี้ นายทองแถมชัยทองกล่าวว่า “เกิดจากหนึ่งจิตวิญญาณ สองเกิดความเป็นหนุ่ม ลุงเริ่มขี้ตั้งแต่อายุสิบกว่าปี และสามเกิดความภูมิใจเวลาขี้จักรยานไปไหนไกล ๆ ได้” และกล่าวเสริมว่า “เราเกิดความบันเทิงใจบางอย่าง นั่งมองระหว่างเฟืองหลังกับโซ่ที่ทำมัยมันดังไปได้ คิดว่าแค่นี้ไม่น่าพาเราไปไหนได้ ซึ่งในสมัยก่อน คนขี้จักรยาน 28 นิ้ว บรรทุกหมู บรรทุกตู้ใบใหญ่ ๆ ได้ เค้าลงแบบบนกลอง หมายถึง จอดได้นิ่มนวลเหมือนบนกลองเกาะที่ไหน ๆ ผู้หญิงบางคนเหยียบที่บันไดเอาเท้าปาดขึ้นมันเป็นลึบปะมันก็หลงไหลมันพาเราเที่ยว อีกอย่างเมื่อก่อนมีหนังควาบอย ไปไหนก็จะขี่ม้าที่นี้เรามาขี้จักรยานบ้าง” และได้กล่าวถึงสาเหตุในการขี้จักรยานของสมาชิกในขณะนั้นว่า แต่ละคนรักเหมือนกัน เช่น นายสุรพลอยู่สารภีปั่นจักรยานไปสอนนักเรียนถึงอำเภอแม่แตง และนายมงคลก็ใช้เป็นประจำวัน ไปไหน ๆ ก็ขี้จักรยาน ขี้ไปถึงแม่ฮ่องสอนก็เคยไป “ถ้าภาษาโดยไม่ไตร่ตรองเค้าก็ว่าพวกนี้บ้า แต่เรามันมีใจฮึกเหิม มันสนุก เวลาขี้ที่เปลี่ยว ไม่มีรถยนต์สมาธิมันเกิด เมื่อก่อนไม่รู้จักหลังสารเอนโดฟิน เราขี้ไปมันเคลิบเคลิ้มไป ทำให้จิตใจเรานิ่งเงียบ ไม่มีความพะวง ทำให้ลืมบางสิ่งบางอย่าง” ในสมัยก่อนบนถนนมีหลายสิ่งหลายอย่างที่ทำให้เจริญหูเจริญตา เป็นธรรมชาติ ถ้าเป็นฤดูฝนถ้าเจอมะม่วงก็สามารถเก็บมะม่วงทานได้ และมันเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ในระยะนั้น ผู้ที่ขี้จักรยานเป็นประจำส่วนใหญ่เป็นพ่อค้าได้แก่ พ่อค้าหมู พ่อค้ากล้วยเตี๋ย พ่อค้าตู้ พ่อค้าไอศกรีม แยกขายผ้าก็ขี้บรรทุกทั้งด้านหน้าและด้านหลัง “ตอนนั้นก็ขี้ไปหลายที่ในเชียงใหม่ ไปอบขานพวกลุงไปเป็นพวกแรก แล้วก็ไปเริ่มต้นที่แม่อาขี้ไปเชียงราย เชียงของ ไปเรื่อย 7 วันกลับ ที่ภูมิใจที่สุดขี้จากแม่สอดถึงนครสวรรค์ ไปงานสุริยุปราคาการญานาภิเสก ตอนนั้นคนขี้จักรยานจากที่ต่าง ๆ เข้าไปกรุงเทพฯ ประมาณร้อยกว่า ซึ่งแบ่งเป็น 2 พวก พวกนั้น(จากกรุงเทพฯ) 50 คน ขี้จากอำเภอตาพระยาถึงนครสวรรค์ พวกนั้นพวกท๊อบทิมสยาม พวกลุงขี้จากแม่สอดไปนครสวรรค์เรียกว่าท๊อบทิมแม่สอด มีพวก ททท. และ Think earth อุปการะตลอดทาง มีรถทหารเต็มทีเลย”

ต่อมา พ.ต.ท.อนุ เนินหาด ได้เชิญชวนผู้ใช้จักรยานอยู่เดิมมาขี่จักรยานกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน มาขี่จักรยานรณรงค์รอบคูเมืองกัน “ความหมายก็อยากจะให้ทุกคนมาขี่เพื่อลดมลภาวะ เพื่อขอทางจักรยาน มันสับสนอลหม่านเหลือเกิน รถจักรยานทุกอย่างขอเชิญมาขี่ร่วมกัน” ทำให้มีผู้นำจักรยานมาขี่มากขึ้น วันแรกมีผู้เข้าร่วมประมาณ 50 – 60 คน ได้แก่ กลุ่มของนายทองแถม พ.ต.ท. อนุ พ.ต.ท.ธงชัย ทิพยมณฑล ลุงสอน ใจเข้ม อายุ 80 ปี ขี่จักรยานมาจากหลังคอกำ เป็นผู้ที่อาวุโสที่สุดในขณะนั้น และเป็นผู้ที่ทำให้ทุก ๆ คนทิ้งวาทะมากมายนี้ยังมาได้ สมาชิกก็เพิ่มเรื่อย ๆ แต่ยังไม่ตื่นตัวในกลุ่มเด็ก และมีการประชาสัมพันธ์ทางวิทยุ และคณะสื่อสารมวลชนของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ช่วยกันประชาสัมพันธ์ มีนายจำรัส คันทา ซึ่งปัจจุบันก็ยังขี่จักรยานอยู่กับชมรมอย่างสม่ำเสมอ เป็นนักแข่งขันจักรยานอาวุโส นายสุพล สิทธิปัญญา ซึ่งเป็นตัวดังตัวดีในขณะนั้น นางอานวย ณ เชียงใหม่ ระยษนั้นจักรยานเก่า ๆ ก็มีนำมาขี่ได้แก่ยี่ห้อ ราเลย์ ฮัมเบอร์ ฮอปเปอร์ ฯลฯ แต่ขี่ตามรุ่นใหม่ไม่ทัน มีปัญหาเรื่อง เบรค เรื่องเกียร์ เลยกลายมาเป็นชมรมรถถีบโบราณ “ตอนนั้นเรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องสุขภาพ เริ่มมีแล้ว คิดว่าควรจะทำวิธีนี้ โดยมีอาจารย์ธงชัย พรรณสวัสดิ์มาปูพื้นฐานไว้ก่อนแล้ว อาจารย์ธงชัยมาให้ความรู้และร่วมขี่จักรยานด้วย ต่อมา พ.ต.ท.อนุ มาขี่ด้วย ก็เริ่มมีคนมาขี่มากขึ้น เพราะการสื่อสารประชาสัมพันธ์อยู่เสมอ” นายทองแถมได้กล่าวถึงบรรยากาศช่วงนั้นต่อว่า มีสมาชิกร่วมขี่จักรยานกันเยอะแล้ว กลุ่มเด็กไม่มีใครบอกกล่าวให้มาขี่ มีแต่กลุ่มผู้ใหญ่ แล้วก็มีการจูงจูงมาช่วยมาช่วยตั้งแต่วันแรกแล้ว และมีต่อ ๆ มา จนกระทั่ง พ.ต.ท.อนุ ย้ายไปอำเภอ พริ้ว ดำรงจรรยา ก็ไม่ได้มาช่วยอานวยความสะดวกอีก “นอกจากขี่รอบคูเมือง ผู้เข้าร่วมได้พากันขี่ไปที่งานบ่อสร้าง แล้ว ททท. มีนโยบายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เค้าให้เอาจักรยานไป เอากระเช้าดอกไม้ไป แล้วก็แจกวานไม้ดอกไม้ประดับ จากไม้ดอกไม้ประดับก็มางานลอยกระทง” ผู้วิจัยได้ซักถามต่อถึงงานดังกล่าวได้ความว่า งานไม้ดอกไม้ประดับจัดบริเวณสวนบวกหาด ใช้เสื้อสีขาวแขนยาวของ ททท. ที่แจกมา งานลอยกระทงก็จะมีกระทงเอาใส่รถซาเล้ง สมาชิกแต่ละคนเอาจักรยานไปด้วย มีคนมาร่วมประมาณประมาณร้อยกว่าคน จากนั้นก็มีงานสงกรานต์ สมาชิกร่วมขี่จักรยานไปค้าหัวผู้ว่าฯ บริเวณเชิงสะพานนวรัตน์

เมื่อผู้วิจัยสอบถามถึงการหาความรู้เกี่ยวกับจักรยาน นายทองแถมกล่าวว่า ในสมัยนั้นมีร้านจักรยานไบค์ช็อป มีทั้งที่เป็นความรู้ เอกสารทุกอย่างทุกอย่างเกี่ยวกับจักรยาน มีแผ่นพับแนะนำว่าควรจะทำอย่างไร คนไปซื้อของทำอย่างไร ต่อมาในช่วงที่มีมรณงค์กันอย่างจริงจัง มีเอกสารทั้งจากนายมงคล คหาทอง คุณเจริญ คุณหลุยส์ โค้โก้ คุณวอร์เทอร์ และนายทองแถมกล่าวความรู้สึกต่อร้านไบค์ช็อปว่า “ลู่ร้านนี้เป็นร้านจักรยานที่ดีที่สุดในประเทศไทย เพราะปีหนึ่งเค้าขายจักรยานให้เราเค้าจะมีวันตลอด 7 วัน ตลอดจริง ๆ เลยจาก สองหมื่นเหลือหมื่นกว่าบาท... แล้วก็มีเช็ครถ แจกน้ำมัน แต่ร้านเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยมี คือจะเอาลูกเดียว” นายทองแถมได้เล่าถึงการขี่จักรยานในอดีตว่า

“จักรยานนี้มันมีมันดั่งลึง มีมันดั่งเสนห์นะ มีเสนห์มากเมื่อก่อนตอนลึงเป็นหนุ่ม อายุสิบเจ็ดสิบแปด มีงานฤดูหนาวลำพูน เอรอจักรยานไป แล้วจักรยานนะจี่เรียงสองใส่ไฟด้วยจี่เป็นขบวน มันสวยไฟท้ายไฟอะไรนี่นะ จี่กัน 20 กว่าคน เวลาติดกระดิ่งก็ติดพร้อมกัน ดัง ๆ ๆ (ทำเสียง) แล้วกระดิ่งนี้มันก็เป็นขบวนนะ อย่างสมมติว่าลงไปคิดสาวที่ประตูเชียงใหม่ หนุ่มนั่นนางสาว พอรู้ว่าเอรอไปจอด มันจะต้องหาเรื่องเอาฝากระดิ่งทิ้งแล้วก็ชกกัน มันเป็นเรื่องอดีต” และกล่าวความรู้สึกต่อจักรยานอีกว่า “เวลานี้ลึงคิดว่าจักรยานมันเป็นเพื่อน เราจะไปเที่ยวนะ ขวนเพื่อนไป ถึงเวลาไม่มีใครไป แต่ถ้าเป็นจักรยานเราจะไปเราดังมันไป มันไม่มีวิญญาณก็จริงอยู่ แต่เมื่อมันไปด้วยกันแล้วมันมีความผสมผสานระหว่างเรากับจักรยาน แค่ว่ารับใช้เรา ให้อะไรก็ป้อนให้เขา รักจักรยานจนกระทั่งว่าบางทีเห็นบางคน เวลาจักรยานมันฝืดเป็นอะไรไป บางคนเอาเท้ากระแทบ รู้สึกว่ามันหายบายมาก เมื่อก่อนไม่ใช่ว่าปล่อยกันอย่างนี้นะ ต้องขัดกัน ถูจนเลี่ยม แล้วตรงกลางคุมต้องมี.. เวลาปั่นไป เป็นคล้าย ๆ ที่ล้างขวด เป็นวงกลม ที่ข้างๆ จะมีชนไก่มัดติดนี้แล้วของผู้หญิงจะตักสวยมาก จักรยานเมื่อก่อนถ้าลงน้ำมันจะสวยมาก ไม่ใช่สมัยนี้ เดี่ยวนี้มันดูแป้นเดียวมันก็เบื่อ และจักรยานเมื่อก่อนนะ ถ้าจี่เคียงคู่กับผู้หญิง เข้ายีบกันไปนะ มันมีความพอดี มันไม่ไวเกินไป ไม่ช้าเกินไป จี่สบาย ๆ มีเกียร์ดังก๊อ ก ๆ แก๊ก ๆ และเมื่อก่อนนี้รถจักรยานเป็นแฟชั่น เป็นของประดับใครมีจักรยานคล้าย ๆ ว่ามียานพาหนะที่ดีที่สุด ทำให้ไปไหนสะดวกสบาย ราคาพันกว่าสมัยนั้น ไม่ใช่ย่อย ๆ นะ แพง ! ของลึงก็แปลกเหมือนกันนะ จักรยานกว่ามันจะรื้อระเบิดนี่ลำบาก ยางธรรมดาที่แหละบรรทุกกันเต็มที สมัยนี้เส้นบะเรือบะรา เดี่ยวก็รื้อง่าย เนื้อยางไม่ดี”

สัมภาษณ์นายสุพจน์ โอปสุกุล สมาชิกชมรมจักรยานวันอาทิตย์

นายสุพจน์ได้เล่าสาเหตุในการขี่จักรยานได้ขี่มาตั้งแต่ก่อนก่อตั้งชมรม แต่มาเข้าร่วมหลังจากรวมตัวกันแล้วในอาทิตย์ที่ 2 โดยทราบจากการประชาสัมพันธ์ทางวิทยุ และต้องการหาสถานที่ขี่จักรยาน ตอนแรกไม่ได้รู้จักใครเลย พอได้ร่วมกิจกรรมก็รู้จักกันเองโดยอัตโนมัติ คนขี่จักรยานจะคุยกันเรื่องสัพเพเหระ และเรื่องจักรยาน ไม่คุยในเรื่องงาน ธุรกิจหรือเรื่องอื่น ๆ และกล่าวถึงกิจกรรมของชมรมว่า “สนุกและได้ความรู้ด้วย เช่นทราบความเป็นมาของเมืองเชียงใหม่ในอดีต รู้จักวัดมากขึ้น และรู้จักสถานที่สำคัญต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้น” เมื่อผู้วิจัยถามถึงความเป็นชมรมจักรยานแล้วรู้สึกอย่างไร นายสุพจน์กล่าวว่า “นึกถึงการขี่จักรยานขึ้นคอยสุเทพ ซึ่งเป็นรายการที่ชอบ และคิดว่าคนที่มาขี่จักรยานเป็นคนรักอิสระ ระยะเวลาที่พอกิจกรรม สถานที่เริ่มช้า แล้วก็เบื่ออยากจะหาสถานที่ใหม่ ๆ เลยไม่ได้มาเชียร์รณรงค์กับชมรม แต่ถ้ามีงานสำคัญก็จะมาร่วมเพราะเราเกิดจากชมรม” และ “มีเสื้อสีเขียว กิจกรรมเน้นขี่รอบคูเมืองในวันอาทิตย์เป็นสัญลักษณ์ชมรม”

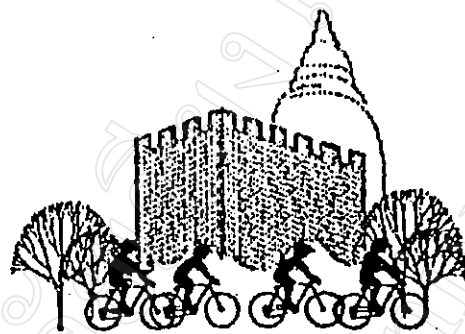
นายสุพจน์กล่าวถึงการดำรงของชมรมว่า “ชมรมอยู่ได้ด้วยตัวของมันเอง คนยังเข้าร่วมกิจกรรมอยู่เสมอ คนเก่าหายไป คนใหม่ก็เข้ามา ไม่ใช่ไฟไหม้ฟาง ตัวตายตัวแทนมีขึ้นเรื่อย ๆ” และได้เล่าประสบการณ์การที่ได้ฟังจากคนภายนอกว่า “แรก ๆ เต็มว่าจักรยานเกะกะ จริง ๆ แล้วไม่ใช่ น่าจะเป็น สามล้อถีบมากกว่าเพราะคันใหญ่และช้ากว่า บ้างก็ว่ารำคาญ ทำให้รถติด ผมคิดว่าในวันอาทิตย์ เจ็ดโมงเช้ารถไม่ติด”

การรณรงค์รอบคูเมืองเป็นประจำทำให้คนหันมาใช้จักรยานเพิ่มมากขึ้น เห็นคนขี่มากขึ้น เด็กขี่มากขึ้น มีชมรมอื่นๆ มาร่วมกิจกรรมด้วย ได้แก่ ชมรมรถถีบสารภี สันกำแพง เวลามีงานขี่จักรยานขึ้นคอย งานที่จังหวัดลำพูนหรือกิจกรรมสำคัญก็จะมาขี่จักรยานร่วมกัน และกล่าวว่า “ชมรมจักรยานน่าจะมาจากเชียงใหม่ก่อน ที่อื่นก็ออกมาเรื่อย ๆ เช่น แพร่ พะเยา น่าน รวมทั้งหาดใหญ่ โดยได้แนวคิดมาจากเรา จากการทำสื่อต่าง ๆ ขี่จักรยานรอบคูเมืองออกโทรทัศน์ ปีแรก ๆ นั้นรณรงค์เรื่องการประหยัดน้ำมัน ทำให้เริ่มมีชื่อเสียง เป็นข่าว และมีรายการลานบ้านลานเมืองมาถ่ายทำด้วย”

ในเรื่องความสัมพันธ์กันในชมรม กล่าวว่า เกิดจากการปั่นจักรยานร่วมกัน การทำกิจกรรมร่วมกัน ทำงานร่วมกัน มีการพบปะ ทานอาหารด้วยกัน “ที่ชมรมอยู่ได้นาน เพราะไม่มีผลประโยชน์ ไปด้วยใจรัก รักจักรยานเหมือนกัน”

ภาคผนวก ง

ภาพตราสัญลักษณ์และประมวลภาพกิจกรรมชมรม

ชมรมจักรยานวันอาทิตย์ เชียงใหม่
CHIANGMAI SUNDAY BICYCLE CLUB

ภาพตราสัญลักษณ์ชมรมจักรยานวันอาทิตย์จังหวัดเชียงใหม่

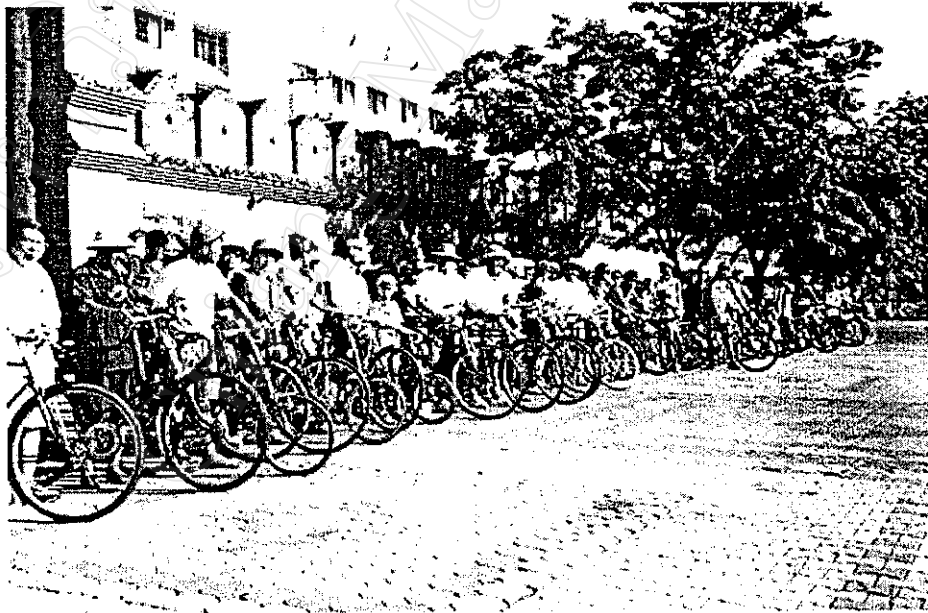
หม่อมราชวงศ์ นายแพทย์ รัชฎยโสภาค เกษมสันต์ ประธานคนแรกของชมรม

นายนิรันดร์ โพธิกานนท์ ประธานคนที่ 2 ของชมรม (ปัจจุบัน)

พ.ด.ท. อนุน เนินหาด ผู้ก่อตั้งชมรม

ชมรมจักรยานวันอาทิตย์ร่วมกับชมรมรถถีบโบราณ ร่วมขี่จักรยานเพื่อลดมลภาวะเป็นพิษ
และเป็นการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ร่วมขี่จักรยานกับสมาชิกชมรมในวันเปิดทางจักรยานเป็นครั้งแรก
ในวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2541

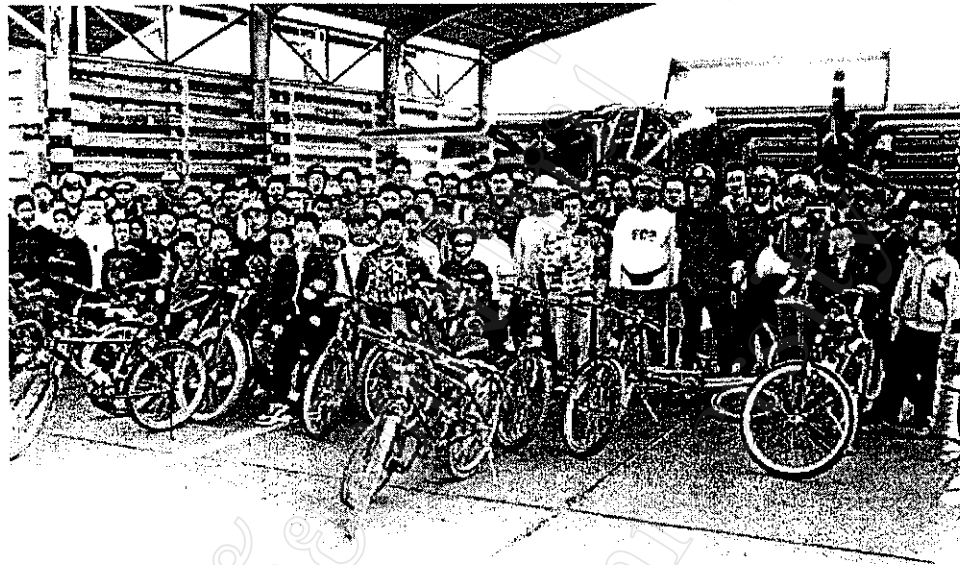
สมาชิกชมรมร่วมขี่จักรยานในงานประเพณีวันไม้ดอกไม้ประดับ
ที่จัดขึ้นทุกเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

สมาชิกชมรมร่วมขี่จักรยานไปทำบุญที่วัดศรี โสดา ในวันออกพรรษาของทุกปี

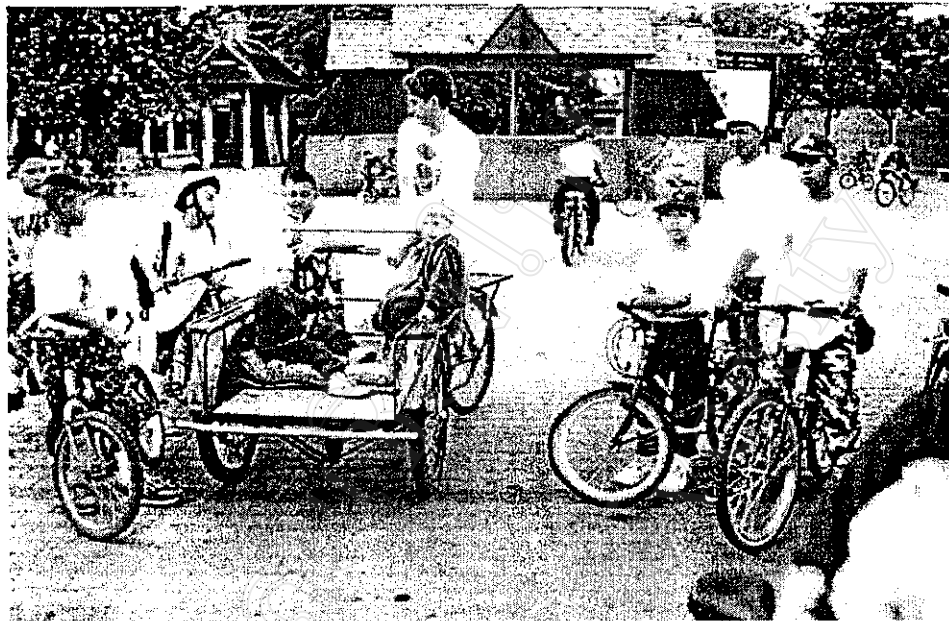
ร่วมขี่จักรยานขึ้นดอยสุเทพเพื่อเฉลิมพระชนม์พรรษา
ในวันอาทิตย์แรกของเดือนธันวาคมของทุกปี

พาเยาวชนซึ่งจักรยานไปทัศนศึกษาที่กองบิน 41

พาเยาวชนซึ่งจักรยานไปทัศนศึกษาที่คณะวิจิตรศิลป์

ความหลากหลายของสมาชิก และจักรยานในชมรม

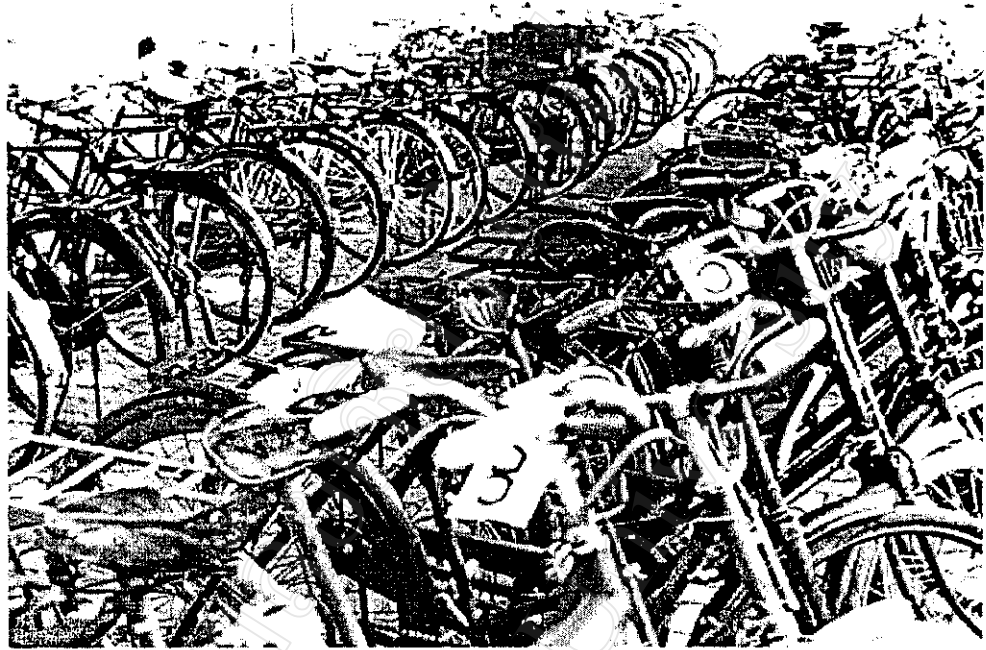
การแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ จากความหลากหลายของสมาชิก
บริเวณลานอเนกประสงค์ ช่วงประดู่ทำแพ

การช่วยเหลือกันและการเรียนรู้ของสมาชิกคณะขี่จักรยานบนดอยสุเทพ-ดอยปุย

ร้านจักรยาน เป็นแหล่งสนับสนุนจักรยาน การซ่อมบำรุง และการเผยแพร่ข่าวสารความรู้

การจัดประกวดจักรยานโบราณ ณ ช่วงประตูท่าแพ

การร่วมกิจกรรมระหว่างชมรมจักรยานวันอาทิตย์เชียงใหม่กับ
ชมรมจักรยานเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทยจากกรุงเทพฯ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล

นายกานต์ ศิริรัตนพันธ์

วัน เดือน ปีเกิด

23 กันยายน 2521

ที่อยู่ปัจจุบัน

100/70-71 ถนนห้วยแก้ว ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2537

สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีพฤฒา
กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2537

สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ
กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2542

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ